

I

(Ψηφίσματα, συστάσεις και γνωμοδοτήσεις)

ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 13ης Ιουλίου 2010

σχετικά με κατευθυντήριες γραμμές για την ανάπτυξη εθνικών μέτρων συνύπαρξης για την αποφυγή της ακούσιας παρουσίας ΓΤΟ σε συμβατικές και βιολογικές καλλιέργειες

(2010/C 200/01)

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 292,

το άρθρο 26α δεύτερη παράγραφος της οδηγίας 2001/18/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Μαρτίου 2001, για τη σκόπιμη ελευθέρωση γενετικά τροποποιημένων οργανισμών στο περιβάλλον και την κατάργηση της οδηγίας 90/220/ΕΟΚ του Συμβουλίου ⁽¹⁾,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Το άρθρο 26α της οδηγίας 2001/18/ΕΚ προβλέπει ότι τα κράτη μέλη δύνανται να λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα για την πρόληψη της ακούσιας παρουσίας γενετικά τροποποιημένων οργανισμών (ΓΤΟ) σε άλλα προϊόντα. Αυτή η διάταξη εφαρμόζεται κυρίως για την πρόληψη της παρουσίας ΓΤΟ σε άλλες καλλιέργειες, όπως οι συμβατικές ή βιολογικές καλλιέργειες.

(2) Οι γεωργικές δομές και τα συστήματα γεωργικής παραγωγής, καθώς και οι οικονομικές και φυσικές συνθήκες υπό τις οποίες εργάζονται οι αγρότες στην Ευρώπη, διαφέρουν σε πολύ μεγάλο βαθμό μεταξύ τους. Η ποικιλία των συστημάτων γεωργικής παραγωγής και των φυσικών και οικονομικών συνθηκών στην ΕΕ πρέπει να ληφθούν υπόψη όταν σχεδιάζονται τα μέτρα για την αποφυγή της ακούσιας παρουσίας ΓΤΟ σε άλλες καλλιέργειες.

(3) Μπορεί να είναι αναγκαίο για τις δημόσιες αρχές των κρατών μελών να καθορίσουν, στις περιοχές στις οποίες καλλιεργούνται ΓΤΟ, κατάλληλα μέτρα ώστε να μπορούν οι καταναλωτές και οι παραγωγοί να επιλέγουν ανάμεσα στη συμβατική, τη βιολογική παραγωγή και την παραγωγή ΓΤΟ (εφεξής «μέτρα συνύπαρξης»).

(4) Στόχος των μέτρων συνύπαρξης στις περιοχές όπου καλλιεργούνται ΓΤΟ είναι η αποφυγή της ακούσιας παρουσίας ΓΤΟ σε άλλα προϊόντα, η πρόληψη της πιθανής οικονομικής απώλειας και των επιπτώσεων της σύμμιξης γενετικά τροποποιημένων και γενετικά μη τροποποιημένων καλλιεργειών (συμπεριλαμβανομένων των βιοκαλλιεργειών).

(5) Σε ορισμένες περιπτώσεις, ανάλογα με τις οικονομικές και φυσικές συνθήκες, μπορεί να είναι αναγκαίο να εξαιρεθούν μεγάλες περιοχές από την καλλιέργεια ΓΤΟ. Αυτή η δυνατότητα θα πρέπει να υπάρχει εφόσον το κράτος μέλος αποδείξει ότι για τις περιοχές αυτές δεν επαρκούν άλλα μέτρα ώστε να προληφθεί η ακούσια παρουσία ΓΤΟ στις συμβατικές καλλιέργειες ή τις βιοκαλλιέργειες. Επιπλέον, τα περιοριστικά μέτρα πρέπει να είναι αναλογικά προς το στόχο (δηλαδή προστασία των ιδιαίτερων αναγκών των συμβατικών ή των βιολογικών καλλιεργητών).

(6) Στο πλαίσιο του συνδυασμού του συστήματος έγκρισης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που βασίζεται σε επιστημονικά στοιχεία, με τη δυνατότητα για τα κράτη μέλη να αποφασίζουν αν επιθυμούν να καλλιεργήσουν ΓΤΟ στην επικράτειά τους, η Επιτροπή πιστεύει ότι θα πρέπει να θεσπιστούν μέτρα σε επίπεδο κρατών μελών για την αποφυγή της ακούσιας παρουσίας ΓΤΟ σε συμβατικές και βιολογικές καλλιέργειες.

⁽¹⁾ ΕΕ L 106 της 17.4.2001, σ. 1.

- (7) Η σύσταση 2003/556/ΕΚ ⁽¹⁾ πρέπει να αντικατασταθεί για να αντανακλά καλύτερα τη δυνατότητα που παρέχει το άρθρο 26α στα κράτη μέλη να θεσπίζουν μέτρα για την αποφυγή της ακούσιας παρουσίας ΓΤΟ σε συμβατικές και βιολογικές καλλιέργειες. Επομένως, οι ισχύουσες κατευθυντήριες γραμμές περιορίζουν το περιεχόμενό τους στις κύριες γενικές αρχές για την ανάπτυξη μέτρων συνύπαρξης, αναγνωρίζοντας ότι τα κράτη μέλη χρειάζονται επαρκή ευελιξία για να λαμβάνουν υπόψη τις περιφερειακές και εθνικές τους ιδιαιτερότητες και τις ειδικές τοπικές ανάγκες των συμβατικών, των βιολογικών και των άλλων τύπων καλλιεργειών και προϊόντων.
- (8) Το Ευρωπαϊκό Γραφείο Συνύπαρξης (ECoB) θα συνεχίσει να αναπτύσσει, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, βέλτιστες πρακτικές για τη συνύπαρξη καθώς και τεχνικές κατευθυντήριες γραμμές για συναφή ζητήματα,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΣΥΣΤΑΣΗ:

- 1) Κατά την ανάπτυξη εθνικών μέτρων για την αποφυγή της ακούσιας παρουσίας ΓΤΟ σε συμβατικές και βιολογικές καλλιέργειες, τα κράτη μέλη θα πρέπει να ακολουθήσουν τις κατευθυντήριες γραμμές που περιλαμβάνονται στο παράρτημα της παρούσας σύστασης.
- 2) Η σύσταση 2003/556/ΕΚ καταργείται.
- 3) Η παρούσα σύσταση απευθύνεται στα κράτη μέλη.

Βρυξέλλες, 13 Ιουλίου 2010.

Για την Επιτροπή
John DALLI
Μέλος της Επιτροπής

⁽¹⁾ Σύσταση της Επιτροπής, σχετικά με τη θέσπιση κατευθυντήριων γραμμών για την ανάπτυξη εθνικών στρατηγικών και βέλτιστων πρακτικών προκειμένου να διασφαλιστεί η συνύπαρξη γενετικώς τροποποιημένων, συμβατικών και βιολογικών καλλιεργειών (ΕΕ L 189 της 29.7.2003, σ. 36).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

1. Εισαγωγή

1.1. Εθνικά μέτρα συνύπαρξης για την αποφυγή της ακούσιας παρουσίας ΓΤΟ σε συμβατικές και βιολογικές καλλιέργειες

Η καλλιέργεια ΓΤΟ στην ΕΕ έχει επιπτώσεις στην οργάνωση της γεωργικής παραγωγής. Αφενός, η πιθανότητα ακούσιας παρουσίας γενετικά τροποποιημένων φυτών σε γενετικά μη τροποποιημένες καλλιέργειες (συμβατικές και βιολογικές καλλιέργειες), θέτει το ερώτημα του τρόπου με τον οποίο μπορεί να εξασφαλιστεί η ελεύθερη επιλογή των παραγωγών όσον αφορά τους διάφορους τύπους παραγωγής. Κατ' αρχήν, οι αγρότες θα πρέπει να είναι σε θέση να επιλέγουν τους τύπους αγροτικής καλλιέργειας που επιθυμούν — ΓΤ καλλιέργειες, συμβατικές ή βιολογικές καλλιέργειες. Αυτή η δυνατότητα θα πρέπει να συνδυάζεται με την επιθυμία ορισμένων αγροτών και υπεύθυνων επιχειρήσεων να εξασφαλίσουν ότι στις καλλιέργειές τους υπάρχει η μικρότερη δυνατή παρουσία ΓΤΟ.

Αφετέρου, το θέμα συνδέεται επίσης με την ελευθερία επιλογής των καταναλωτών. Προκειμένου να δοθεί στους ευρωπαϊούς καταναλωτές ελευθερία επιλογής μεταξύ γενετικά τροποποιημένων τροφίμων και γενετικά μη τροποποιημένων τροφίμων, θα πρέπει όχι μόνο να υπάρχει σύστημα ιχνηλασιμότητας και επισήμανσης που να λειτουργεί κανονικά, αλλά και αγροτικός τομέας που να μπορεί να παρέχει τους διαφορετικούς τύπους προϊόντων. Η ικανότητα της βιομηχανίας τροφίμων να προσφέρει μεγάλη επιλογή προϊόντων στους καταναλωτές εξαρτάται από την ικανότητα του γεωργικού τομέα να διατηρεί διαφορετικά συστήματα παραγωγής.

Η τυχαία παρουσία ΓΤΟ σε επίπεδα πάνω από το όριο ανοχής που ορίζεται στη νομοθεσία της ΕΕ καθιστά αναγκαίο να αναφέρεται η παρουσία ΓΤΟ στην ετικέτα των προϊόντων που προβλεπόταν να είναι γενετικά μη τροποποιημένα⁽¹⁾. Έτσι μπορεί να προκληθεί απώλεια εισοδήματος, επειδή η τιμή στην αγορά του προϊόντος με ΓΤΟ θα μειωθεί ή η πώλησή του θα είναι δυσκολότερη. Επίσης, οι αγρότες μπορεί να επιβαρυνθούν με επιπλέον έξοδα αν πρέπει να εφαρμόσουν συστήματα παρακολούθησης και μέτρα ελαχιστοποίησης της σύμμιξης γενετικά τροποποιημένων και γενετικά μη τροποποιημένων καλλιεργειών.

Ωστόσο, η πιθανή απώλεια εισοδήματος για τους παραγωγούς συγκεκριμένων αγροτικών προϊόντων, όπως βιολογικών προϊόντων, δεν περιορίζεται οπωσδήποτε στην υπέρβαση των ορίων που η νομοθεσία της ΕΕ καθορίζει στο 0,9 %. Σε ορισμένες περιπτώσεις, και ανάλογα με τη ζήτηση της αγοράς και τις αντίστοιχες διατάξεις των εθνικών νομοθεσιών (π.χ. ορισμένα κράτη μέλη ανέπτυξαν εθνικά πρότυπα για διάφορους τύπους επισήμανσης «χωρίς ΓΤΟ»), η παρουσία ιχνών ΓΤΟ σε συγκεκριμένες καλλιέργειες για την παραγωγή τροφίμων — έστω και σε επίπεδο κάτω του 0,9 % — μπορεί να προκαλέσει οικονομική ζημία σε επιχειρήσεις που επιθυμούν να τα διαθέσουν στην αγορά ως προϊόντα που δεν περιέχουν ΓΤΟ.

Επιπλέον, η παρουσία ΓΤΟ έχει ειδικές συνέπειες για τους παραγωγούς συγκεκριμένων προϊόντων, όπως οι βιοκαλλιεργητές⁽²⁾, γεγονός που έχει συνέπειες και για τον τελικό καταναλωτή⁽³⁾. Επειδή αυτή η παραγωγή είναι συχνά πιο δαπανηρή, μπορεί να πρέπει να ληφθούν αυστηρότερα μέτρα διαχωρισμού για την αποφυγή της παρουσίας ΓΤΟ ώστε να διασφαλιστεί συναφής αυξημένη τιμή. Επιπλέον, σε ορισμένες περιοχές οι τοπικοί περιορισμοί και χαρακτηριστικά μπορεί να καταστήσουν πολύ δύσκολη και δαπανηρή την αποτελεσματική εφαρμογή αυτών των ιδιαίτερων αναγκών διαχωρισμού.

Επομένως, είναι απαραίτητο να αναγνωριστεί ότι τα κράτη μέλη χρειάζονται αρκετή ευελιξία για να λάβουν υπόψη τις ειδικές περιφερειακές και τοπικές ανάγκες τους όσον αφορά την καλλιέργεια ΓΤΟ προκειμένου να επιτύχουν τη μικρότερη δυνατή παρουσία ΓΤΟ στις βιολογικές και τις άλλες καλλιέργειες, όταν δεν μπορεί να επιτευχθεί επαρκές επίπεδο καθαρότητας με άλλα μέσα.

1.2. Διαχωρισμός μεταξύ οικονομικών πτυχών της καλλιέργειας ΓΤΟ και επιστημονικών πτυχών που καλύπτει η εκτίμηση περιβαλλοντικών κινδύνων

Είναι σημαντικό να γίνει σαφής διαχωρισμός μεταξύ των οικονομικών πτυχών της καλλιέργειας ΓΤΟ και των πτυχών της εκτίμησης περιβαλλοντικών κινδύνων που εξετάζονται στο πλαίσιο των διαδικασιών έγκρισης της οδηγίας 2001/18/ΕΚ και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1829/2003 για τα ΓΤ τρόφιμα και ζωοτροφές.

Σύμφωνα με τη διαδικασία που καθορίζεται στην οδηγία 2001/18/ΕΚ και στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1829/2003, η έγκριση της ελευθέρωσης ΓΤΟ στο περιβάλλον υπόκειται σε λεπτομερή εκτίμηση των κινδύνων για την υγεία και το περιβάλλον. Η εκτίμηση του κινδύνου μπορεί να οδηγήσει σε ένα από τα ακόλουθα αποτελέσματα:

(1) Σύμφωνα με τα άρθρα 12 και 24 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1829/2003, η υποχρέωση επισήμανσης δεν εφαρμόζεται στα τρόφιμα που περιέχουν υλικό το οποίο περιέχει, αποτελείται ή παράγεται από ΓΤΟ σε ποσοστό όχι μεγαλύτερο από 0,9 %: i) κάθε μεμονωμένου συστατικού τροφίμων ή ii) τροφίμου που αποτελείται από ένα μόνο συστατικό ή iii) της ζωοτροφής και κάθε ζωοτροφής από την οποία συντίθεται, υπό την προϋπόθεση ότι η παρουσία αυτή είναι τυχαία ή τεχνικώς αναπόφευκτη.

(2) Σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 834/2007 για τη βιολογική παραγωγή και την επισήμανση των βιολογικών προϊόντων, στη βιολογική παραγωγή δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται ΓΤΟ, μεταξύ άλλων σπόροι, τρόφιμα και ζωοτροφές (άρθρο 9 παράγραφος 1). Επιδιώκεται η μικρότερη δυνατή παρουσία ΓΤΟ στα βιολογικά προϊόντα (βλ. αιτιολογική σκέψη 10).

(3) COM(2009) 153 — Έκθεση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με τη συνύπαρξη των γενετικά τροποποιημένων καλλιεργειών με συμβατικές και βιολογικές καλλιέργειες.

- κίνδυνος δυσμενών επιπτώσεων στο περιβάλλον ή την υγεία με απρόβλεπτες συνέπειες και στην περίπτωση αυτή δεν χορηγείται έγκριση,
- δεν διαπιστώνεται κίνδυνος για δυσμενείς επιπτώσεις για το περιβάλλον ή την υγεία και στην περίπτωση αυτή χορηγείται η έγκριση χωρίς να απαιτείται η λήψη συμπληρωματικών μέτρων διαχείρισης εκτός από εκείνα που προβλέπει η νομοθεσία,
- διαπιστώνονται κίνδυνοι, οι οποίοι όμως είναι δυνατόν να τεθούν υπό έλεγχο με τη λήψη κατάλληλων μέτρων (π.χ. φυσικός διαχωρισμός ή/και παρακολούθηση)· στην περίπτωση αυτή η έγκριση συνοδεύεται από την υποχρέωση εφαρμογής μέτρων για τη διαχείριση του περιβαλλοντικού κινδύνου.

Αν εντοπιστεί κίνδυνος για το περιβάλλον ή την υγεία μετά τη χορήγηση της έγκρισης, προβλέπεται διαδικασία για την ανάκληση ή την τροποποίηση της συγκατάθεσης ή της έγκρισης που χορηγήθηκε από την ΕΕ, με την οδηγία 2001/18/ΕΚ (άρθρο 20 παράγραφος 3) και τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1829/2003 (άρθρα 10 και 22), αντίστοιχα. Επιπλέον, τα κράτη μέλη μπορούν να επικαλεστούν τη ρήτρα διασφάλισης που προβλέπεται στην οδηγία 2001/18/ΕΚ (άρθρο 23) ή το μέτρο έκτακτης ανάγκης του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1829/2003 (άρθρο 34) για να περιορίσουν προσωρινά ή να απαγορεύσουν την καλλιέργεια ΓΤΟ με βάση νέες ή συμπληρωματικές πληροφορίες σχετικά με κινδύνους για την υγεία ή το περιβάλλον.

Επειδή μόνο εγκεκριμένοι ΓΤΟ μπορούν να καλλιεργηθούν στην ΕΕ ⁽¹⁾ και οι πτυχές που αφορούν το περιβάλλον και την υγεία καλύπτονται ήδη από την εκτίμηση των περιβαλλοντικών κινδύνων στο πλαίσιο της διαδικασίας της έγκρισης της ΕΕ, τα εκκρεμή ζητήματα που πρέπει να αντιμετωπιστούν στο πλαίσιο της συνύπαρξης αφορούν τις οικονομικές πτυχές που σχετίζονται με τη σύμμεξη γενετικά τροποποιημένων και γενετικά μη τροποποιημένων καλλιεργειών.

1.3. Αναγνώριση των διαφορετικών συνθηκών γεωργικής παραγωγής στην ΕΕ

Οι ευρωπαίοι αγρότες εργάζονται σε συνθήκες πολύ διαφορετικές μεταξύ τους. Τα μεγέθη των εκμεταλλεύσεων και των αγρών, τα συστήματα παραγωγής, αμειψιοπορίας και τα πρότυπα καλλιέργειας καθώς και οι φυσικές συνθήκες είναι διαφορετικά στην Ευρώπη. Αυτές οι διαφορές πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά το σχεδιασμό, την εφαρμογή και την παρακολούθηση των εθνικών μέτρων ώστε να αποφευχθεί η ακούσια παρουσία ΓΤΟ σε συμβατικές και σε βιολογικές καλλιέργειες. Τα εφαρμοζόμενα μέτρα πρέπει να είναι ανά γεωργική δομή, σύστημα γεωργικής παραγωγής, πρότυπο καλλιέργειας και ανάλογα με τις φυσικές συνθήκες της περιοχής.

Οι στρατηγικές και οι βέλτιστες πρακτικές για την καλλιέργεια ΓΤΟ μπορεί να πρέπει να αναπτυχθούν και να εφαρμοστούν σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο, με τη συμμετοχή αγροτών και άλλων ενδιαφερόμενων μερών και να ληφθούν υπόψη εθνικοί, περιφερειακοί και τοπικοί παράγοντες.

Επομένως, είναι σκόπιμο να αναπτυχθούν μέτρα σε εθνικό και μερικές φορές σε περιφερειακό επίπεδο για την αποφυγή της ακούσιας παρουσίας ΓΤΟ σε συμβατικές και σε βιολογικές καλλιέργειες.

1.4. Στόχος και εμβέλεια των κατευθυντήριων γραμμών

Οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές έχουν τη μορφή μη δεσμευτικών συστάσεων που απευθύνονται στα κράτη μέλη. Σκοπός τους είναι η παροχή γενικών αρχών για την ανάπτυξη εθνικών μέτρων με σκοπό την αποφυγή της ακούσιας παρουσίας ΓΤΟ σε συμβατικές και βιολογικές καλλιέργειες. Αναγνωρίζεται ότι πολλοί από τους σημαντικούς παράγοντες σε αυτό το πλαίσιο σχετίζονται άμεσα με τις εθνικές, περιφερειακές και τοπικές συνθήκες.

2. Γενικές αρχές για την ανάπτυξη εθνικών μέτρων συνύπαρξης για την αποφυγή της ακούσιας παρουσίας ΓΤΟ σε συμβατικές και βιολογικές καλλιέργειες

2.1. Διαφάνεια, διασυνοριακή συνεργασία και συμμετοχή ενδιαφερόμενων μερών

Τα εθνικά μέτρα για την αποφυγή της ακούσιας παρουσίας ΓΤΟ σε συμβατικές και βιολογικές καλλιέργειες θα πρέπει να αναπτυχθούν με διαφάνεια και σε συνεργασία με όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξασφαλίσουν διασυνοριακή συνεργασία με γειτονικές χώρες έτσι ώστε να εξασφαλιστεί αποτελεσματική λειτουργία των μέτρων συνύπαρξης στις μεθοριακές περιοχές. Σε αυτό το πλαίσιο θα πρέπει να παρέχουν και να εξασφαλίζουν εγκαίρως επαρκείς πληροφορίες σχετικά με τα μέτρα που αποφασίζουν να εφαρμόσουν.

2.2. Αναλογικότητα

Τα μέτρα για την αποφυγή της ακούσιας παρουσίας ΓΤΟ σε άλλες καλλιέργειες θα πρέπει να είναι αναλογικά προς τον επιδιωκόμενο στόχο (προστασία των ιδιαίτερων αναγκών των συμβατικών ή των βιολογικών καλλιεργητών). Τα μέτρα συνύπαρξης θα πρέπει να αποφεύγουν οποιαδήποτε περιττή επιβάρυνση των αγροτών, των σποροπαραγωγών, των συνεταιρισμών και άλλων επιχειρήσεων που συνδέονται με οποιοδήποτε τύπο παραγωγής. Για την επιλογή των μέτρων θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι περιφερειακοί και τοπικοί περιορισμοί και χαρακτηριστικά, όπως το σχήμα και το μέγεθος των αγρών σε μια περιοχή, ο κατακερματισμός και η γεωγραφική διασπορά αγρών που ανήκουν σε μεμονωμένες εκμεταλλεύσεις και οι τοπικές πρακτικές γεωργικής διαχείρισης.

⁽¹⁾ Προκειμένου να καλλιεργηθούν στην ΕΕ, οι ΓΤΟ πρέπει να έχουν εγκριθεί για καλλιέργεια σύμφωνα με την οδηγία 2001/18/ΕΚ ή σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1829/2003.

- 2.3. *Επίπεδα σύμμιξης που θα επιτευχθούν μέσω των εθνικών μέτρων συνύπαρξης για την αποφυγή της ακούσιας παρουσίας ΓΤΟ σε συμβατικές και βιολογικές καλλιέργειες*

Στα εθνικά μέτρα για την αποφυγή της ακούσιας παρουσίας ΓΤΟ σε συμβατικές και βιολογικές καλλιέργειες θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι υφιστάμενες γνώσεις σχετικά με την πιθανότητα και τις πηγές σύμμιξης γενετικά τροποποιημένων και γενετικά μη τροποποιημένων καλλιεργειών. Τα μέτρα αυτά θα πρέπει να είναι αναλογικά προς το επίπεδο σύμμιξης που πρέπει να επιδιώκεται, το οποίο θα εξαρτηθεί από τις περιφερειακές και εθνικές ιδιαιτερότητες και τις ειδικές τοπικές ανάγκες των συμβατικών, βιολογικών και άλλων τύπων καλλιεργειών και παραγωγής.

- 2.3.1. Σε ορισμένες περιπτώσεις η παρουσία ιχνών ΓΤΟ στα τρόφιμα και τις ζωτροφές έχει οικονομική επίπτωση μόνο όταν αυτά τα ιχνη υπερβαίνουν το όριο επισήμανσης που έχει καθοριστεί στο 0,9 %. Σε αυτή την περίπτωση τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξετάσουν αν τα μέτρα για την εξασφάλιση της συμμόρφωσης με το όριο επισήμανσης του 0,9 % είναι επαρκή.
- 2.3.2. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να λάβουν υπόψη ότι μπορεί να μην είναι αναγκαίο να επιδιωχθούν συγκεκριμένα επίπεδα σύμμιξης σε περίπτωση που η επισήμανση μιας καλλιέργειας ως ΓΤ δεν έχει οικονομικές επιπτώσεις.
- 2.3.3. Σε πολλές άλλες περιπτώσεις η πιθανή απώλεια εισοδήματος για τους βιοκαλλιεργητές και κάποιους συμβατικούς καλλιεργητές (π.χ. ορισμένους παραγωγούς τροφίμων) μπορεί να οφείλεται στην παρουσία ιχνών ΓΤΟ σε επίπεδα χαμηλότερα από 0,9 %. Σε αυτές τις περιπτώσεις, και για την προστασία ιδιαίτερων τύπων παραγωγής, τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη μπορούν να ορίσουν μέτρα που αποσκοπούν στην επίτευξη επιπέδων παρουσίας ΓΤΟ χαμηλότερης από 0,9 % σε άλλες καλλιέργειες.

Ανεξάρτητα από το επίπεδο σύμμιξης που πρέπει να επιδιώκεται μέσω των μέτρων συνύπαρξης, το όριο που καθορίζεται στη νομοθεσία της ΕΕ (1) θα εξακολουθήσει να εφαρμόζεται για την επισήμανση της παρουσίας των ΓΤΟ στα τρόφιμα, τις ζωτροφές και τα προϊόντα που προορίζονται για άμεση μεταποίηση.

- 2.4. *Μέτρα για να εξαιρεθούν μεγάλες περιοχές από την καλλιέργεια ΓΤΟ («περιοχές χωρίς ΓΤ»)*

Οι διαφορές σε τοπικές παραμέτρους όπως οι κλιματικές συνθήκες (που επηρεάζουν την ενεργητικότητα των επικονιαστών και τη μεταφορά αεροφερόμενης γύρης), η τοπογραφική διαμόρφωση, τα πρότυπα καλλιέργειας και τα συστήματα αμειψισποράς ή οι γεωργικές δομές (μεταξύ άλλων τα περιβάλλοντα στοιχεία, όπως φράκτες, δάση, ακαλλιέργητες εκτάσεις και η χωρική διάταξη αγρών) μπορούν να επηρεάσουν τον βαθμό σύμμιξης των γενετικά τροποποιημένων, συμβατικών και βιολογικών καλλιεργειών και τα αναγκαία μέτρα για την αποφυγή της ακούσιας παρουσίας ΓΤΟ σε άλλες καλλιέργειες.

Υπό ορισμένες οικονομικές και φυσικές συνθήκες, τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξετάσουν τη δυνατότητα να απαγορευθεί η καλλιέργεια ΓΤΟ σε μεγάλες περιοχές της επικράτειάς τους για την αποφυγή της ακούσιας παρουσίας ΓΤΟ σε συμβατικές και βιολογικές καλλιέργειες. Η απαγόρευση αυτή θα πρέπει να προϋποθέτει την απόδειξη, από τα κράτη μέλη, ότι για τις περιοχές αυτές δεν επαρκούν άλλα μέτρα για την επίτευξη επαρκούς επιπέδου καθαρότητας. Επιπλέον, τα περιοριστικά μέτρα θα πρέπει να είναι αναλογικά προς το στόχο (δηλαδή προστασία των ιδιαίτερων αναγκών των συμβατικών ή/και βιολογικών καλλιεργειών).

- 2.5. *Κανόνες περί ευθύνης*

Τα ζητήματα που αφορούν τη χρηματική αποζημίωση ή την ευθύνη για οικονομική ζημία υπάγονται στην αποκλειστική αρμοδιότητα των κρατών μελών.

3. **Ανταλλαγή πληροφοριών σε επίπεδο ΕΕ**

Η Επιτροπή θα συνεχίσει να συγκεντρώνει και να συντονίζει τις σχετικές πληροφορίες που βασίζονται σε μελέτες που βρίσκονται σε εξέλιξη σε επίπεδο ΕΕ και σε εθνικό επίπεδο, καθώς και να προσφέρουν τεχνικές συμβουλές για να βοηθήσει τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη να επεξεργαστούν εθνικές προσεγγίσεις για το θέμα της συνύπαρξης.

Ο υπό εξέλιξη συντονισμός μέσω της COEX-NET (2) και η παροχή τεχνικών συμβουλών από το Ευρωπαϊκό Γραφείο Συνύπαρξης (ECoB) (3) θα συνεχιστεί. Το ECoB θα επικαιροποιεί έναν ενδεικτικό κατάλογο μέτρων καθώς και κατάλογο παραμέτρων αγρονομικών, φυσικών και ανά είδος καλλιέργειας που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη όταν καταρτίζονται εθνικά μέτρα για την αποφυγή της ακούσιας παρουσίας ΓΤΟ σε συμβατικές και βιολογικές καλλιέργειες. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να συνεχίσουν να συμβάλουν στο τεχνικό έργο του ECoB.

(1) Άρθρα 12 και 24 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1829/2003 και άρθρο 21 παράγραφος 3 της οδηγίας 2001/18/ΕΚ.

(2) Η ομάδα δικτύου για την ανταλλαγή και τον συντονισμό των πληροφοριών που αφορούν τη συνύπαρξη γενετικά τροποποιημένων, συμβατικών και βιολογικών καλλιεργειών (COEX-NET) έχει ως αποστολή τη διευκόλυνση της ανταλλαγής πληροφοριών ανάμεσα στα κράτη μέλη και την Επιτροπή.

(3) Το ECoB επεξεργάζεται συλλογή βέλτιστων πρακτικών ανά είδος καλλιέργειας για τα τεχνικά μέτρα συνύπαρξης. Το ECoB αποτελείται από μια γραμματεία και από τεχνικές ομάδες εργασίας ανά καλλιέργεια, στις οποίες συμμετέχουν τεχνικοί εκπρόσωποι των κρατών μελών.